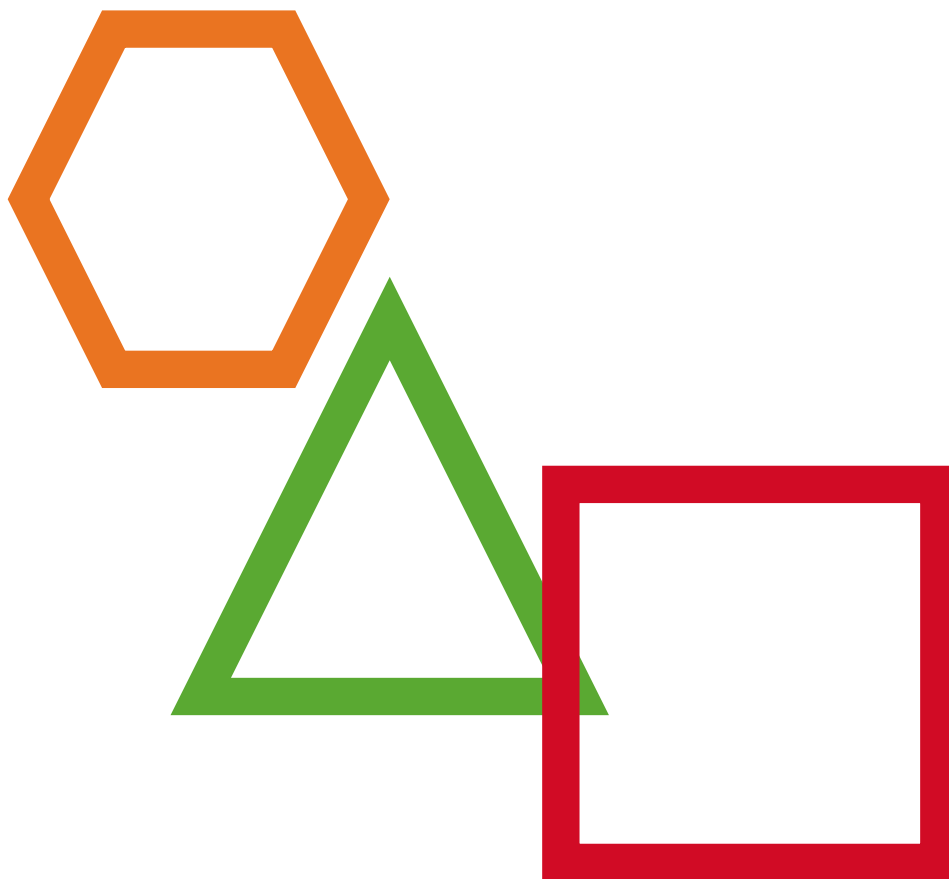

Toeleiding naar extra ondersteuning

Herziene versie augustus 2016

Almere, 30 september 2016,

Vastgesteld door het bestuur op 25 oktober 2016

Bronnenboek ondersteuningsplan PO en VO 24-01

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	3
2. Zorgplicht	5
2.1 Schoolkeuze.....	5
2.2 Aanmelding	5
2.3 Toelating	6
2.4 Toelaatbaarheidsverklaring (TLV)	7
3. Arrangementen stedelijke voorziening in het primair onderwijs en voortgezet onderwijs	9
3.1 Inleiding.....	9
3.2 Ontwikkelingsperspectief.....	9
3.3 Aanvraag TLV	11
4. Mogelijke overstappen.....	12
4.1 Inleiding.....	12
4.2 Van voorschools naar basisschool	13
4.3 Van primair naar voortgezet onderwijs	13
4.4 Overstap naar het regulier onderwijs (PO&VO)	15
4.5 Leerlingen die van arrangement moeten wisselen, dan wel dienen te verlengen...	17
4.6 Verhuisleerlingen	18
4.7 Leerlingen afkomstig vanuit residentiële instellingen	18
5. Arrangementen TOS (VierTaal).....	19
6. Evaluatie	21
Bijlage 1: Relevante documenten t.b.v. toeleiding	22
Bijlage 2: Klachtenprocedure	23
Bijlage 3: Stappenplan bij de overgang PO naar VO	24
Bijlage 4: Begrippen	26

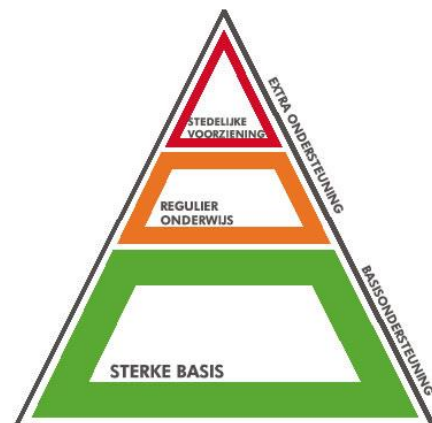
1. Inleiding

De uitwerking van Toeleiding als onderdeel van beide ondersteuningsplannen¹ is geactualiseerd mede naar aanleiding van ervaring van de afgelopen twee jaar en een aantal ontwikkelingen binnen Passend Onderwijs. Dit betekent geenszins dat het ontwikkelproces hiermee is afgerond. In de resterende twee jaar van de eerste planperiode ligt de nadruk op het verder optimaliseren van toeleiding waarbij de nadruk ligt op het terugdringen van de bureaucratisering en het arrangeren op onderwijsbehoefte van de leerling. De onderdelen die hiermee verband houden zijn opgenomen in een uitvoeringsagenda toeleiding.

Voor iedere leerling wordt een passende plek op een school gevonden. “Passend” wil in deze zeggen de meest optimale onderwijsplek of het meest optimale onderwijsaanbod binnen de mogelijkheden van het samenwerkingsverband. Het samenwerkingsverband gaat uit van een kwalitatief goede ondersteuning voor alle leerlingen (basisondersteuning) op de reguliere scholen. Mocht echter de onderwijsbehoefte van de leerling de basisondersteuning op de reguliere school overstijgen dan kan de leerling gebruik maken van extra ondersteuning in de vorm van een arrangement. Het toeleiden naar één van de arrangementen in stedelijke voorzieningen² is als proces uitgewerkt in deze notitie. De evaluatie hiervan in diverse geledingen van het primair- en voortgezet onderwijs heeft geleid tot aanpassingen. Na vaststelling wordt de werkwijze in de planperiode 2016-2018 verder geïmplementeerd.

Met Passend Onderwijs is de indicatiestelling (via de PCL en CVI) verlaten. Het speciaal (basis)onderwijs, LWOO, Praktijkonderwijs, OPDC en voortgezet speciaal onderwijs zijn de extra ondersteuningsmogelijkheden buiten het reguliere onderwijs. Daarnaast is een aantal arrangementen stedelijke voorzieningen binnen het regulier onderwijs ingericht waarbij de afdeling Toeleiding betrokken is.

Schematisch ziet e.e.a. er als volgt uit:

¹ Zie: <http://www.passendonderwijs-almere.nl/over-passend-onderwijs/onder/>

² Voor Primair Onderwijs zie: <http://www.passendonderwijs-almere.nl/voor-scholen/primair-onderwijs/po-extra-ondersteuning-arrangement-stedelijke-voorziening>

Voor Voortgezet Onderwijs zie: <http://www.passendonderwijs-almere.nl/voor-scholen/voortgezet-onderwijs/vo-extra-ondersteuning-arrangement-stedelijke-voorziening>

De samenwerkingsverbanden gaan ervan uit dat de besturen van de PO- en de VO-scholen sturen op het functioneren van de basisondersteuning³ op voldoende niveau. Hiermee wordt een goed functionerende ondersteuningsstructuur binnen de school bedoeld waarbij ondersteuning geboden wordt bij leerproblemen, lichte gedragsproblematiek en lichte problemen in de thuissituatie. Daarnaast zijn de schoolbesturen verantwoordelijk voor de basiskwaliteit op hun scholen.

Door het samenwerkingsverband wordt op basis van de schoolondersteuningsprofielen in kaart gebracht welke arrangementen in zowel de reguliere scholen voor primair en voortgezet onderwijs als het (voortgezet) speciaal (basis)onderwijs als extra ondersteuning ingezet worden. Tevens is de afgelopen twee jaar duidelijk geworden welke arrangementen nodig zijn om te komen tot een dekkende ondersteuningsstructuur voor de Almeerse leerlingen in het samenwerkingsverband.

Voorafgaand aan de uitwerking zijn destijds de volgende inhoudelijke uitgangspunten⁴ geformuleerd:

- Toeleiding naar extra ondersteuning is efficiënt qua kosten als qua procedure;
- Vertrouwen in de deskundigheid van begeleiders/professionals die betrokken zijn bij de vaststelling van de onderwijsbehoefte van de leerling;
- Onderwijsbehoefte van de leerling is vastgelegd in het OPP; deze wordt aangepast bij de overgang van de leerling naar een andere school;
- Kennis bij de begeleiders onderwijs en orthopedagogen/psychologen van de diverse onderwijsarrangementen en de mogelijkheden voor plaatsing;
- De school van herkomst kan aan de hand van evaluaties van het OPP voldoende aantonen dat de ondersteuningsvraag van de leerling het aanbod van de school overstijgt.

De direct betrokkenen rond de leerling nemen een gezamenlijke verantwoordelijkheid om een passend aanbod te realiseren aansluitend op de onderwijsbehoefte van de leerling.

De zorgplicht die de scholen in het kader van Passend Onderwijs hebben gekregen, is in hoofdstuk 2 uitgewerkt. Het toeleiden naar extra ondersteuning in arrangementen stedelijke voorzieningen binnen het primair en voortgezet onderwijs komt vervolgens in hoofdstuk 3 aan de orde, waarin tevens aandacht wordt besteed aan de toeleiding binnen het voortgezet onderwijs naar het LWOO en PRO. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de overstap naar het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en het MBO. De terugplaatsing cq. overstap van het (voortgezet) speciaal (basis) onderwijs naar het regulier onderwijs wordt daarin eveneens

³ Beschrijving Basisondersteuning Primair Onderwijs, november 2013 en Basisondersteuning Voortgezet Onderwijs

⁴ Verslag Toeleiding van de werkgroep Moorman vastgesteld door de stuurgroep Passend Onderwijs Almere, januari 2013

meegenomen. Hoofdstuk 5 gaat in zijn geheel over de toeleiding van leerlingen die een extra ondersteuningsbehoefte hebben op het terrein van taalontwikkeling (TOS). Tot slot wordt in het hoofdstuk 6 ingegaan op de evaluatie van toeleiding. De bekostiging van toeleiding en onderzoek zijn opgenomen in beide meerjarenbegrotingen van zowel het samenwerkingsverband PO als VO (24 01).

2. Zorgplicht

In het kader van Passend Onderwijs hebben de schoolbesturen zorgplicht. Dat betekent dat scholen (de schoolbesturen) verbonden aan het samenwerkingsverband verantwoordelijk zijn om alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben een passende onderwijsplek te bieden. Dit geldt zowel voor leerlingen die zich aanmelden bij een school, als voor leerlingen die al op een school zitten. Aan het uiteindelijke besluit tot het afgeven van een toelaatbaarheidsverklaring en het verlenen van extra ondersteuning gaan een aantal stappen vooraf, die in dit hoofdstuk op een rij worden gezet.

2.1 Schoolkeuze

De ouders kiezen (samen met hun kind) een school⁵ die past bij de onderwijsbehoefte van het kind. Wanneer een kind extra ondersteuning nodig heeft, dan dienen de ouders dit meteen bij de aanmelding aan te geven. Hierbij valt te denken aan o.a. (extra) didactische ondersteuning bij (sommige) vakken, een bepaalde pedagogische aanpak of aanpassing van de onderwijsomgeving.

Ouders kunnen kiezen voor een bepaalde school omdat zij van mening zijn dat deze school voor hun kind de juiste is. Het is uiteindelijk de school die een besluit neemt of de ondersteuningsbehoefte van het kind past bij het aanbod van de school.

2.2 Aanmelding

Bij het aanmelden op een school geldt dat ouders hun kind schriftelijk dienen aan te melden bij de school van hun keuze. Dat kan met het aanmeldformulier van de school of per (aangetekende) brief. Wanneer ouders hun kind bij meerdere scholen aanmelden, moeten ze dit bij alle aanmeldingen aangeven. De school van eerste keuze krijgt de zorgplicht.

De school brengt bij mogelijke extra ondersteuning van het kind de gewenste ondersteuning (onderwijs- en eventuele jeugdhulpsteuning) in kaart. Hiertoe vraagt de school informatie op bij ouders en (met toestemming van ouders) bij andere scholen, peuterspeelzalen⁶ of kinderdagverblijven, jeugdhulpinstellingen of artsen. Op basis hiervan kan de school een afweging maken of zij de leerling passend onderwijs kan bieden.

⁵ Al dan niet gebruikmakend van de informatie uit het schoolondersteuningsprofiel.

⁶ Protocol voor de peuterspeelzaal, kinderdagverblijf en de basisschool in Handboek vroegschools, Passend Onderwijs Almere 2012

Wanneer er sprake is van een leerling van een andere school uit Almere, is deze school verplicht om de ondersteuningsbehoefte van dit kind te beschrijven⁷. De mening van ouders wordt hierin meegenomen. De school onderzoekt welke ondersteuning gegeven moet worden op basis van de informatie die ouders en de school van herkomst aanleveren. De school bepaalt of zij op de gewenste ondersteuningsvraag een passende onderwijsplek kan bieden. Waar mogelijk wordt gekeken naar de eventuele noodzakelijke ondersteuning in de thuissituatie. Voor het aanvragen van een TLV is een aanvraagformulier beschikbaar⁸.

2.3 Toelating

De school van aanmelding neemt een besluit tot toelating. In alle gevallen, zowel bij toelating als bij afwijzing, ontvangen de ouders en/of voogd een schriftelijk bericht over het besluit van de school, inclusief een onderbouwing. Als de school het kind niet toelaat, zoekt de school na overleg met ouders een andere, meer passende school. Ter ondersteuning van het proces kunnen ouders gebruik maken van de begeleiders onderwijs van Passend Onderwijs Almere en/of de schoolmaatschappelijk werkers.

Zoals wettelijk is vastgelegd hebben scholen de plicht om, na schriftelijke aanmelding door ouders, de leerling binnen 6 weken aan te nemen of een plek aan te bieden op een andere school waar de leerling onderwijs kan volgen. De school mag deze termijn één keer met maximaal 4 weken verlengen. Als het niet lukt binnen die termijn een passende school te vinden, wordt de leerling ingeschreven op de aangemelde school. Scholen hebben geen opnameplicht maar schoolbesturen echter hebben wel een zorgplicht⁹. Als kinderen een extra ondersteuningsbehoefte hebben die niet geboden kan worden op de school van aanmelding dan kan er verwezen worden naar een andere, passende onderwijsplek. Het is de school die daarover beslist. Ouders worden geconsulteerd maar beslissen niet. Mochten ouders het niet eens zijn met het besluit van de school van aanmelding, dan kunnen zij hun bezwaar kenbaar maken bij het bevoegd gezag van de school.

De zorgplicht geldt **niet** als de speciale onderwijsvoorziening waar het kind is aangemeld vol¹⁰ is, of indien de ouders weigeren de grondslag van de school te onderschrijven (artikel 40 lid 6 WPO en soortgelijk in WVO en de WEC). In het voortgezet onderwijs moet het bevoegd gezag eerst beoordelen of de leerling voldoet aan de vooropleidingseisen, gesteld in het Inrichtingsbesluit WVO. Voldoet de leerling daaraan niet, dan is de zorgplicht niet van

⁷ Onderwijskundig rapport dan wel in het groeidocument of OPP.

⁸ Zie: http://www.passendonderwijs-almere.nl/external/files/2016-2017_TLV-TLO.docx

⁹ Artikel 40 lid 4 WPO en artikel 27, lid 2c WVO: Indien de toelating van een leerling die extra ondersteuning behoeft, wordt geweigerd, vindt de weigering niet plaats dan nadat het bevoegd gezag er, na overleg met de ouders en met inachtneming van de ondersteuningsbehoefte van de leerling en de schoolondersteuningsprofielen van de betrokken scholen, voor heeft zorg gedragen dat een andere school bereid is de leerling toe te laten. Onder school kan ook worden verstaan een school voor speciaal onderwijs, een school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs of een instelling voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs.

¹⁰ Bij de arrangementen stedelijke voorziening in het kader van de extra ondersteuning betreft dit het aantal plekken dat het samenwerkingsverband per schooljaar bekostigt.

toepassing.

2.4 Toelaatbaarheidsverklaring (TLV)

2.4.1 Soorten TLV's

Voor een leerling die als gevolg van zijn onderwijsbehoefte een aangepaste leeromgeving in een arrangement stedelijke voorziening nodig heeft, is een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) noodzakelijk. Het samenwerkingsverband moet bepalen of een leerling in aanmerking komt voor lichte- of zware ondersteuning. Mocht een leerling extra ondersteuning nodig hebben op het terrein van doof en slechthorendheid (cluster 2) dan wel ernstige spraak/taalmoeilijkheden (TOS) dan zal de toeleiding hiervan plaatsvinden via de orthopedagoog van Passend Onderwijs Almere. Voor extra ondersteuning op het terrein van blind/slechtziendheid (cluster 1) kunnen ouders direct contact opnemen met de gespecialiseerde instelling op dit terrein. Extra ondersteuning op het terrein van TOS is door VierTaal ondergebracht bij Passend Onderwijs Almere (zie hoofdstuk 5).

Er zijn vijf verschillende toelaatbaarheidsverklaringen. Aan deze toelaatbaarheidsverklaring hangt een verschillende bekostiging. De categorieën zijn:

- Speciaal Basisonderwijs;
- Praktijkonderwijs;
- (Voortgezet) Speciaal Onderwijs Categorie laag (I): cognitief zeer beperkt, langdurig ziek, psychiatrisch gedrag of een gedragsbeperking;
- (Voortgezet) Speciaal Onderwijs Categorie midden (II): Lichamelijke beperking;
- (Voortgezet) Speciaal Onderwijs Categorie hoog (III): Meervoudige beperking.

Daarnaast wordt voor LWOO een aanwijzingsbrief afgegeven en voor stedelijke arrangementen binnen het regulier onderwijs wordt een toelaatbaarheidsbrief afgegeven.

Voor leerlingen met een ernstige meervoudige beperking (EMB) is de procedure voor het aanvragen van een TLV afwijkend. Bij het aanvragen van een TLV kan een afwijkend formulier¹¹ gehanteerd worden. EMB-leerlingen die aan de criteria voldoen, krijgen een TLV die geldig is voor de hele schoolloopbaan.

Daarnaast besluit het samenwerkingsverband¹² op basis van de onderwijsbehoefte van de leerling over de toelaatbaarheid waarbij vervolgens een TLV dan wel aanwijzing wordt afgegeven. Het leiden naar extra ondersteuning is gebaseerd op de afspraken die in de ondersteuningsplannen van beide samenwerkingsverbanden (PO & VO) zijn vastgelegd. Daarnaast zijn de schoolondersteuningsprofielen van de scholen leidend in hoeverre – bij handelingsverlegenheid van de school- de extra ondersteuning als dan niet in een stedelijk arrangement voor de leerling wordt ondergebracht. Op dat moment wordt voor de leerling

¹¹ Zie: <https://www.poraad.nl/files/documents/bijlage-2-formulier-tlv-aanvraag-emb-leerlingen>.

¹² Het bestuur van het samenwerkingsverband heeft daartoe de teamleider van de afdeling Toeleiding gemandateerd.

een OPP opgesteld waarin tevens het uitstroomperspectief van de leerling wordt opgenomen.

De bekostiging van deze categorieën TLV is bepaald door de rijksoverheid. In principe wordt een toelaatbaarheidsverklaring afgegeven voor een vastgestelde periode (lopend schooljaar + 1 schooljaar PO of VO) afgegeven. Bij SBO is een splitsing aangebracht tot eind groep 5 en eind groep 8. Iedere leerling wordt tijdens de evaluatie besproken of de leerling kan overstappen naar het reguliere onderwijs (zie hoofdstuk 4.4). Alleen een TLV voor de categorie hoog en voor PrO wordt voor de gehele schoolloopbaan afgegeven.

2.4.2 Richtlijnen SBO en (V)SO

Tot uiterlijk 2018 worden de criteria voor de indicatiestelling van het (V)SO en SBO als richtlijnen gebruikt voor het afgeven van de toelaatbaarheidsverklaring. De richtlijnen voor SBO en (V)SO zijn per categorie op een rij gezet. Daarnaast zijn de benodigde onderzoeksgegevens per onderdeel beschreven. De diagnose is daarin slechts ondersteunend. Deze richtlijnen zijn via de site van Passend Onderwijs Almere in te zien¹³. In de planperiode 2016-2018 zullen de richtlijnen langzamerhand naar de achtergrond verdwijnen en zullen de TLV's worden afgegeven op basis van de onderwijsbehoeften van de leerling. Op basis van een stappenplan vindt de uitwerking plaats.

2.4.3 Criteria LWOO en PrO

Een deel van de leerlingen in het vmbo is aangewezen op LWOO. Het LWOO is bedoeld voor leerlingen in één van de vier leerwegen binnen het vmbo. Het is geen aparte schoolsoort, maar extra ondersteuning aan de leerlingen in het vmbo.

Het samenwerkingsverband bepaalt of een leerling is aangewezen op het LWOO. In het LWOO kan niet gesproken worden over 'toelaatbaarheid' omdat niet besloten wordt over de vraag of een leerling toelaatbaar is op een regulier vmbo. Het gaat om de vraag of een leerling afhankelijk is van extra ondersteuning om een vmbo-diploma te kunnen halen. De bepaling is dan ook niet voorwaardelijk voor de inschrijving op de vmbo-school, maar is wel voorwaardelijk voor het ontvangen van de LWOO -bekostiging.

Leerlingen van wie niet verwacht kan worden dat ze een vmbo-diploma kunnen halen, kunnen terecht op het PrO. Het PrO is in tegenstelling tot LWOO een zelfstandige schoolsoort. PrO is onderwijs voor leerlingen voor wie vaststaat dat overwegend een orthopedagogische en ortho-didactische benadering is geboden, en het volgen van het onderwijs in een van de leerwegen in het vmbo al dan niet in combinatie met het volgen van LWOO niet leidt tot het behalen van een vmbo-diploma.

¹³ Zie: http://www.passendonderwijs-almere.nl/external/files/2014-09-01_Toeleiding-richtlijnen-TLV.pdf
8 / 27

In 2018 zullen de landelijke criteria voor LWOO en de duur van de toewijzing van LWOO en LWOO-licenties worden losgelaten. In 2017 dient het samenwerkingsverband met de gezamenlijke schoolbesturen een keuze te maken welke variant hiervoor in de plaats komt.

3. Arrangementen stedelijke voorziening in het primair onderwijs en voortgezet onderwijs

3.1 Inleiding

Voor leerlingen die bij de start van hun schoolloopbaan of in de loop van de schoolloopbaan een specifieke ondersteuningsbehoefte hebben, bekijkt de school samen met de ouders welke extra ondersteuning noodzakelijk is. Deze extra ondersteuning wordt in een arrangement vormgegeven. Hierbij wordt vanuit een meer handelingsgerichte benadering uitgegaan wat de leerling en leerkracht/docent nodig hebben. Diagnostiek is hierbij minder leidend, maar veel meer dienend om de mate van onderwijsondersteuning van de leerling te bepalen. Het komen tot een arrangement op een reguliere school of via een toelaatbaarheidsverklaring op één van de arrangementen stedelijke voorziening, vindt plaats vanuit de directe onderwijsomgeving van het leerling. Het uitgangspunt hierbij is dat de verantwoordelijkheid voor het vinden van een passende onderwijsplek op basis van de onderwijsbehoefte van de leerling op schoolniveau komt te liggen.

Ouders moeten er op kunnen vertrouwen dat scholen in het belang van hun kind handelen en op basis van op overeenstemming gericht overleg tot een passend aanbod komen. Scholen moeten in ieder geval stagnatie in het onderwijsleerproces voorkomen en tijdig passende interventies in gang zetten, waarbij regelmatig de resultaten worden nagegaan. Door de aanwezigheid van begeleiders vanuit Passend Onderwijs Almere, het school maatschappelijk werk en eventuele -op afroep- benodigde expertise vanuit de jeugdhulpverlening, is voor alle basisscholen een multidisciplinaire structuur beschikbaar die het proces van toewijzing van extra ondersteuning ondersteunt.

Vanuit Passend Onderwijs Almere zijn op elke school deskundigen/experts beschikbaar die bij de extra ondersteuningsvragen kunnen meedenken en adviseren. Het is van belang dat tevens gedacht wordt aan de samenwerking met jeugdhulp, zodat er ook afstemming van de hulpverlening in relatie tot het thuismilieu plaats kan vinden.

3.2 Ontwikkelingsperspectief

Voor de leerlingen waarvoor extra onderwijsondersteuning nodig is, wordt in het regulier onderwijs een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP)¹⁴ opgesteld, waarin de onderwijsdoelen

¹⁴ De kern van het ontwikkelingsperspectief (OPP) Passend Onderwijs, PO & VO raad/inspectie van het Onderwijs/ministerie van OCW d.d. 16-06-2014

en handelingsadviezen staan vermeld. Tevens is de school vanaf 1 augustus 2015 verplicht het OPP te registreren in BRON.

Voor extra ondersteuning binnen een arrangement stedelijke voorziening is een OPP wettelijk verplicht. Het ontwikkelingsperspectief wordt uiterlijk opgesteld binnen 6 weken na de start van het schooljaar of na vaststelling van extra ondersteuningsbehoefte tijdens een schooljaar, altijd in op overeenstemming gericht overleg met ouders¹⁵. Een OPP is voor LWOO leerlingen niet verplicht, wel wenselijk. Als de leerling naast leerwegondersteuning ook extra ondersteuning krijgt of als de leerling tijdelijk onderwijs volgt in het OPDC, moet echter wel een OPP worden opgesteld.

Het ontwikkelingsperspectiefplan biedt handvatten waarmee de docent/het team van docenten het onderwijs kan afstemmen op de behoefte van de leerling. Voor het afgeven van een toelaatbaarheidsverklaring is een ontwikkelingsperspectief verplicht. Het OPP laat zien waar naartoe gewerkt wordt en aan welke instroomeisen een leerling moet voldoen om succesvol te zijn in het vervolgonderwijs. De verplichte onderdelen van het OPP zijn:

- De te verwachten uitstroombestemming van de leerling of uitstroomprofiel naar VSO of VO voor een SO-leerling;
- De onderbouwing van de verwachte uitstroombestemming van de leerling. Bij een SO leerling bevat de onderbouwing ten minste een weergave van de belemmerende en bevorderende factoren die van invloed zijn op het onderwijs aan de leerling. Voor de leerling in het VSO wordt ten minste informatie over het vervolgonderwijs, de soort of de vorm van dagbesteding waar de leerling naar verwachting zal uitstromen, en de onderbouwing daarvan gegeven;
- De te bieden ondersteuning en begeleiding en, indien aan de orde, de afwijkingen van het onderwijsprogramma.

Het OPP dient tenminste één keer per jaar geëvalueerd te worden te worden. Ouders worden hier nauw bij betrokken. De school neemt mede op basis van deze evaluatie, indien nodig, extra maatregelen om de leerling op koers te houden richting de uitstroombestemming en stelt het OPP bij. Waar nodig wordt afgestemd met de betrokken partners binnen de jeugdhulp. Zij doen dit in samenspraak met ouders, ieder met eigen doch op elkaar afgestemde procedures, aanpak en te nemen stappen vanuit het principe “1 kind – 1 gezin-1 plan”.

¹⁵ Wanneer ouders het niet eens zijn met het ontwikkelingsperspectief kunnen zij zich wenden tot de geschillencommissie.

3.3 Aanvraag TLV

Op de school (PO of VO) waar de leerling ingeschreven staat, is vastgesteld dat de basisondersteuning niet toereikend is. In aanwezigheid van de ouders¹⁶ wordt de leerling¹⁷ besproken in het ondersteuningsteam van de school om te bepalen welke onderwijs-ondersteuning noodzakelijk is en, of dit geboden kan worden in de wijk¹⁸ dan wel een andere PO of VO-school. Dit kan extra ondersteuning zijn binnen de school of dat de leerling gebaat is bij extra ondersteuning¹⁹ binnen een arrangement stedelijke voorziening. Het samenwerkingsverband is verplicht om, bij de beoordeling van de toelaatbaarheid van een leerling tot het SBO en het (V)SO, een deskundigenadvies in te winnen. Per AMvB is vastgelegd dat dit deskundigenadvies tenminste moet bestaan uit twee deskundigen, waarvan tenminste één een orthopedagoog is (artikel 18a lid 11 WPO en artikel 17a WVO). In ieder geval dient rekening gehouden te worden met de aansluiting van een tweede deskundige bij de bespreking van een eventuele aanvraag voor een toelaatbaarheidsverklaring. De PO-scholen in de wijk kunnen er ook voor kiezen om de leerlingen die een arrangement stedelijke voorziening nodig hebben te bespreken in een wijkondersteuningsteam.

Binnen de ondersteuningsstructuur van de school vindt de voorbereiding plaats voor de bespreking van de casus. De voorbereiding bestaat uit het samenstellen van een dossier en eventueel aanvullend onderzoek. De coördinatie ligt bij de intern begeleider dan wel de zorgcoördinator. Hierbij wordt ook altijd de orthopedagoog of psycholoog betrokken die de taak heeft als deskundige de school te adviseren over een mogelijk passend aanbod op basis van de in kaart gebrachte ondersteuningsbehoefte.

Tijdens het toelaatbaarheidsoverleg (TLO) zal op basis van met name het HGW-groeidocument of OPP bepaald worden in hoeverre extra ondersteuning van de leerling nodig is en/of de leerkracht cq. de school hieraan kan voldoen. Waar mogelijk zal in aanwezigheid van de ouders²⁰ en de deskundige Toeleiding van Passend Onderwijs Almere bepaald worden waar en hoe de onderwijsbehoefte van de leerling het beste kan worden ingevuld. Daarna zal tijdens het overleg vastgesteld moeten worden of er binnen een andere school in de wijk of elders in de stad (m.n. VO) een arrangement binnen een reguliere setting tot de mogelijkheden behoort. De orthopedagoog of psycholoog van Passend Onderwijs

¹⁶ Scholen hebben een inspanningsverplichting om ervoor te zorgen dat ouders aanwezig zijn. Wanneer ouders weigeren om aanwezig te zijn of niet verschijnen vindt de bijeenkomst plaats. De correspondentie met ouders wordt aan het dossier toegevoegd bij overdracht aan de afdeling toeleiding.

¹⁷ Het uitgangspunt is dat een leerling vanaf 12 jaar aanwezig is bij het gesprek tenzij er dwingende redenen zijn waardoor het niet wenselijk is. De reden wordt vastgelegd in de motivering bij de toelaatbaarheidsverklaring.

¹⁸ Er zijn in Almere 10 wijken waarin PO scholen samenwerken. Zij moeten samen 95% van de kinderen binnen hun wijk opvangen. In 2020 moet dit percentage gestegen zijn tot 97%.

¹⁹ Zie ook stappenplan aanvraag (http://www.passendonderwijs-almere.nl/external/files/2016-03-27_Stappenplan-bij-aanvraag-plaatsing_stedelijke_voorziening.pdf)

²⁰ Scholen hebben een inspanningsverplichting om ervoor te zorgen dat ouders aanwezig zijn. Wanneer ouders weigeren om aanwezig te zijn of niet verschijnen wordt alsnog een besluit genomen. De correspondentie met ouders wordt aan het dossier toegevoegd bij overdracht aan de afdeling toeleiding.

Almere (of van de VO-school) heeft het overzicht van het totale aanbod. Het toelaatbaarheidsoverleg zal op termijn onderdeel gaan uitmaken van het ondersteuningsteam van de school.

Het bevoegd gezag van de school (de directie) , dient uiteindelijk de aanvraag voor een arrangement stedelijke voorziening in bij de afdeling Toeleiding van beide samenwerkingsverbanden. Het advies wordt door de school van een datum en handtekening voorzien en naar de afdeling Toeleiding van Passend Onderwijs Almere verzonden. Het samenwerkingsverband neemt uiteindelijk het besluit de toelaatbaarheidsverklaring af te geven. De ouders en de school van de leerling ontvangen een afschrift van de toelaatbaarheidsverklaring cq. aanwijzing. Eventueel kunnen ouders een bezwaar indienen tegen de afgifte van een TLV bij het samenwerkingsverband PO en VO. Deze verklaring (TLV) ²¹ geeft toegang tot een arrangement stedelijke voorziening.

Ouders kunnen hun kind vervolgens aanmelden bij de school die hoort bij de afgegeven toelaatbaarheidsverklaring cq. aanwijzing. Hierop wordt de tijdsduur van de toelaatbaarheidsverklaring en de categorie aangegeven. Bij een verschil van mening tussen ouders en de school van aanmelding heeft het samenwerkingsverband (mandaat bij de teamleider van de afdeling Toeleiding) doorzettingsmacht m.b.t. de plaatsing. De school is dan verplicht om te plaatsen. Mocht een kind niet geplaatst kunnen worden in verband met een wachtlijst, dan blijft de verwijzende school verplicht de leerling onderwijs te bieden totdat er plaats is.

4. Mogelijke overstappen

4.1 Inleiding

In de schoolloopbaan maakt een leerling enkele stappen naar het vervolgonderwijs. De eerste is al vrij snel: van peuterspeelzaal of kinderdagverblijf (voorschoolse periode) naar het basisonderwijs. De tweede en derde stap zijn resp. het voortgezet onderwijs en in veel gevallen het MBO. Voorafgaand aan deze stap zou al duidelijk kunnen zijn dat de leerling een specifieke arrangement nodig heeft en aangewezen is op de extra ondersteuning in het primair, voortgezet dan wel middelberoepsonderwijs. In zo'n geval kan eventueel gebruik gemaakt worden van de gegevens uit het OPP van de leerling om een arrangement in het vervolgonderwijs samen te stellen en toe te kennen. In dit hoofdstuk wordt verder uitgebreid ingegaan op de overstap van S(B)O of VSO naar het regulier onderwijs (PO en VO) binnen beide samenwerkingsverbanden.

²¹ Er kan ook sprake zijn van een 'aanwijzing' voor plaatsing op/toelating tot een specifiek arrangement dat vorm wordt gegeven binnen een reguliere school voor PO of PO.

4.2 Van voorschools naar basisschool

Mocht bij de stap van peuterspeelzaal of (medisch) kinderdagverblijf al duidelijk zijn dat het kind binnen het (speciaal)basisonderwijs extra ondersteuning nodig heeft, dan is het mogelijk deze extra ondersteuning aan te vragen. Uiteraard dient de onderwijs cq. ondersteuningsbehoefte zodanig in kaart gebracht te zijn dat een passend arrangement kan worden samengesteld en het onderwijs op de juiste plek kan plaatsvinden. In het een protocol overgang Voorschool naar Vroegschool m.b.v. Peuterestafette²² is hiervoor een procedure beschreven. De toeleiding naar extra ondersteuning vindt plaats via de afdeling Toeleiding van Passend Onderwijs Almere, die uiteindelijk een besluit neemt over het afgeven van een TLV.

4.3 Van primair naar voortgezet onderwijs

Op de basisschool waar de leerling ingeschreven staat, kunnen er vragen zijn omtrent de (toekomstige) onderwijsondersteuning van een leerling in het voortgezet onderwijs. De onderwijsomgeving in het voortgezet onderwijs is anders ingericht dan in het primair onderwijs. In het schooladvies t.b.v. het voortgezet onderwijs dat de basisschool geeft, moet rekening gehouden worden met de andere schoolomgeving.

De aanmelding van leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte gebeurt –net als de aanmelding van leerlingen die doorstromen naar regulier VO- m.b.v. de applicatie Digidoor en is afhankelijk van de soort ondersteuning die de leerling nodig heeft. Dit leidt tot twee procedures in Digidoor:

1. De leerlingen die extra/specifieke ondersteuning nodig blijven hebben of dan pas moeten krijgen in de reguliere VO school. Vaak hebben deze leerlingen extra ondersteuning in de basisschool in de vorm van extra instructie, meer tijd, extra materialen, aangepaste omgeving tijdens leer- en/of vrije momenten en/of extra ondersteuning door ouders. De VO school onderzoekt of zij een passend aanbod heeft.
2. De leerlingen die een extra ondersteuningsaanbod nodig hebben waarbij de afdeling Toeleiding van het samenwerkingsverband VO Passend Onderwijs Almere betrokken moet zijn en uiteindelijk een besluit neemt om een TLV af te geven.

Dit geldt voor leerlingen die:

- a. aangewezen zijn op leerweg ondersteunend onderwijs bij het vmbo (LWOO);
- b. geplaatst worden bij het ortho-pedagogisch en didactisch centrum (OPDC);
- c. toelaatbaar zijn bij het Praktijk onderwijs (PRO);
- d. toelaatbaar zijn bij het Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) waarbij gekozen wordt voor:
 - o Cluster 1: onderwijs aan leerlingen met een visuele beperking²³

²² Zie: http://www.passendonderwijs-almere.nl/external/files/Protocol_VVE-PO.pdf

²³ Zie: <http://www.passendonderwijs-almere.nl/voor-scholen/visuele-beperking/>

- Cluster 2: onderwijs aan studenten met een auditieve of communicatieve beperking²⁴
- Cluster 3: onderwijs aan leerlingen met een lichamelijke handicap of zeer moeilijk lerende leerlingen
- Cluster 4: onderwijs aan studenten met een psychiatrische stoornis of gedragsproblemen

Voor deze groep leerlingen heeft de VO of de VSO school, behalve voor cluster 1 of 2, een positief besluit van het samenwerkingsverband VO Almere nodig.

De aanvraagprocedure, de criteria en richtlijnen staan op de website²⁵ van Passend Onderwijs Almere. De afdeling Toeleiding van Passend Onderwijs Almere is verantwoordelijk voor de begeleiding van deze aanvragen en de besluitvorming.

Aan het einde van het schooljaar groep 6 en opnieuw aan het einde van groep 7 geeft de PO school na overleg met ouders een voorlopig schooladvies. In dit advies staat welk type voortgezet onderwijs het beste bij de leerling past. Het is gebaseerd op onder andere:

- de aanleg en de talenten van een leerling;
- de leerprestaties;
- de ontwikkeling tijdens de hele basisschoolperiode;
- de concentratie, de motivatie en het doorzettingsvermogen van een leerling.

Een deskundige, een orthopedagoog of psycholoog, verbonden aan de school voor primair onderwijs kan betrokken worden bij de advisering.

Uiterlijk 1 februari van het laatste schooljaar PO bespreekt de leerkracht met ouders en leerling het definitieve schooladvies met klasplaatsingsvoorstel² voor het voortgezet onderwijs. Het advies moet door de PO school 1 maart schriftelijk vastgelegd zijn in het onderwijskundig rapport of in een brief.

Soms heeft een leerling extra ondersteuning nodig. Extra ondersteuning kan bijvoorbeeld nodig zijn voor leerlingen met een lichamelijke of verstandelijke beperking, een chronische ziekte, gedragsproblemen of een leerstoornis. De school voor voortgezet (speciaal) onderwijs heeft een inspanningsverplichting om een zo goed mogelijke passende plek te bieden. Als een VO school de extra ondersteuning zelf niet kan bieden, dan wordt in overleg met ouders een andere school gezocht.

Indicatiestellingen voor leerwegondersteunend onderwijs (LWOO), orthopedagogisch-didactisch centrum (OPDC) praktijkonderwijs (PrO) en voortgezet speciaal onderwijs (VSO) staan los van het schooladvies. De PO school kan dus niet via het schooladvies bepalen of een leerling in aanmerking komt voor lwoo, OPDC, PrO of VSO, dat wordt besloten door het samenwerkingsverband Passend Onderwijs Almere. Een PO school kan bijvoorbeeld het schooladvies 'vmbo met LWOO' geven. Het advies geeft alleen aan dat de school inschat dat die leerling LWOO nodig heeft om succesvol te zijn in het vmbo.

²⁴ Zie: <http://www.passendonderwijs-almere.nl/voor-scholen/communicatieve-of-auditieve-beperking/>

²⁵ Zie: www.passendonderwijs-almere.nl

Voor de overgang van het primair naar het voortgezet onderwijs zijn de volgende stappen²⁶ voor een leerling met een extra ondersteuningsbehoefte uitgewerkt:

- voorlopig schooladvies VO met keuze extra ondersteuning,
- leerlingdossier,
- aanvullend onderzoek,
- VO advies en aanvraag samenwerkingsverband,
- toelaatbaarheidsoverleg,
- besluit extra ondersteuning VO.

4.4 Overstap naar het regulier onderwijs (PO&VO)

4.4.1 Visie op overstappen

Het samenwerkingsverband Passend Onderwijs Almere heeft een duidelijke visie op de overstap van het speciaal (basis)onderwijs naar het regulier, vastgelegd in deze procesbeschrijving. Centraal staan de voorwaarden en het maken van onderlinge afspraken. Om verwarring in de terminologie in de tekst te vermijden, gebruiken we één term, namelijk overstappen. Met de keuze voor dit werkwoord verschuift de activiteit van de professionals naar de betreffende leerling, overstappen doe je zelf.

Het perspectief voor een leerling wordt altijd gebaseerd op zijn of haar talenten, kwaliteiten en interesses. Daarna wordt de vraag gesteld: wat heeft dit kind of deze jongere nodig om tot een optimale ontwikkeling te komen? Wat vraagt dat van hem/haar als leerling, van de leraar, het team, de school en uiteraard de ouders? En welke school past daar het beste bij? Uitgangspunt bij dit alles is een optimale match tussen de onderwijsbehoeften van de leerling en de onderwijssetting.

Voor een succesvolle overstap zijn een aantal kritieke succesfactoren opgesteld. Het gaat om factoren van de leerling zelf en het gezin. Maar ook om houdingen, opvattingen en werkwijze van de stedelijke voorzieningen, het regulier onderwijs en het samenwerkingsverband. En niet te vergeten de relaties tussen leerling en de school, tussen ouders en de school en de relaties tussen de scholen onderling. Geen enkele factor is doorslaggevend, het gaat om het samenspel en eventueel de stapeling van voorzieningen/aanbod die het succes bepalen.

De wet spreekt over verwijzing: een leerling gaat van het regulier naar het speciaal onderwijs, maar ook over terugplaatsing: een leerling heeft op het regulier onderwijs gezeten, is vervolgens naar het speciaal onderwijs verwezen en maakt nu weer de overstap naar het regulier onderwijs. Tevens is doorplaatsing in de wet opgenomen: een leerling heeft vanaf het begin van zijn schooltijd op het speciaal onderwijs gezeten en maakt nu de overstap naar een vervolg in het voortgezet regulier onderwijs.

²⁶ Zie: www.passendonderwijs-almere.nl/external/files/Protocol_PO-naar-VO.pdf of bijlage 3

We spreken van Overstappen in situaties wanneer een leerling:

- van een voorschoolse zorgvoorziening instroomt in het onderwijs;
- wisselt van school;
- wisselt van vorm van onderwijs: regulier, SBO, SO, Pro, OPDC, VSO.

4.4.2. De stappen

Tijdens het proces Overstappen is een onderscheid te maken in verschillende fasen:

1. Oriënteren op overstappen: leerling in beeld brengen, wat heeft hij/zij nodig en welke onderwijssetting past daarbij?

In deze fase is de meest belangrijke factor, de mate waarin de leerling kan groeien op sociaal, emotioneel en/of cognitief gebied, ook wel 'leerbaarheid' genoemd. Daarbij is het belangrijk om de context mee te nemen en niet alleen naar de leerling te kijken. Leren en ontwikkelen gebeurt altijd in interactie met de omgeving.

Bij een gesprek over een mogelijke overstap van een leerling gaat het vooral ook over de vraag wat de leerling zelf en de ouders daarin kunnen betekenen en bijdragen. Dit is essentieel en maakt overstappen tot een gezamenlijke exercitie.

2. Zoeken naar de school: passend bij de onderwijsbehoeften van de leerling en met aansluiting op gebied van leren en werkhouding /gedrag.

Bij het zoeken naar een school staan de onderwijsbehoeften van de leerling voorop. Er moet een match tot stand komen tussen leerling en school. Daarbij is het belangrijk om niet alleen naar de mogelijkheden van de school te kijken (visie, attitude, ondersteuningsstructuur), maar ook naar factoren in het team (handelingsbekwaamheid van de leraar, kennis, attitude) en naar factoren in de groep of klas (samenstelling, sfeer, attitude). Het is in ieder geval belangrijk dat de persoon, die dit proces begeleidt, een actueel beeld heeft van de leerling én van de scholen. Om een overstap succesvol te laten verlopen is het van belang dat alle betrokkenen vertrouwen hebben in de overstap, iedereen moet achter de overstap staan.

3. Voorbereiden overstap: op leerling-, groeps- en schoolniveau.

Het moet duidelijk zijn welke vaardigheden, kennis en competenties de leerling nodig heeft en waar extra aandacht aan besteed moet worden. In zowel het primair als het voortgezet onderwijs zal de leerling meestal te maken krijgen met grotere groepen of klassen en een onderwijsleersituatie die minder (voor)gestructureerd is. Hoe bereid je de leerling voor op deze nieuwe situatie? Is er nog aandacht nodig voor bijvoorbeeld het zelfstandig werken, het nemen van meer eigen verantwoordelijkheid, of het leren omgaan met uitgestelde aandacht? En wat staat de leerling te wachten op sociaal gebied? Betrek de leerling hier bij, de leerling maakt de overstap!

Overdracht is een gezamenlijke verantwoordelijkheid, waarin ook leerling en ouders een rol hebben. De warme overdracht levert het meeste op wanneer het accent ligt op handelingsgerichte adviezen over de leerling aan de nieuwe school. Ook externe partners van de leerling of het gezin, zoals jeugdhulp of persoonlijke begeleiders kunnen een rol van betekenis spelen in (de voorbereiding van) de overstap.

4. Starten op de nieuwe school: na een optimale introductie.

Als het goed is weet de nieuwe school wie de nieuwe leerling is en wat hij/zij nodig heeft. Er heeft een warme overdracht plaatsgevonden, het liefst tussen direct betrokkenen. Met name in het voortgezet onderwijs is die overdracht wat complexer. De leerling krijgt onderwijs van verschillende docenten, die niet allemaal direct betrokken zijn geweest bij de aanneming en de overdracht van de voorgaande school. Overdracht naar het team is in het voortgezet onderwijs een cruciaal moment. Het mooiste is om de leerling ook intern warm over te dragen aan alle collega's. Schriftelijk informatie is dan een aanvulling op wat er al gezegd is, geschreven vanuit de behoeften en de mogelijkheden van de leerling. Het zijn praktische tips en informatie waardoor je snapt wat de leerling van jou nodig heeft. Een belangrijke factor voor een succesvolle overstap is het reflectief vermogen van de leraren. Wanneer je durft te kijken naar het gedrag van een leerling als reactie op je eigen handelen en je vervolgens de vraag durft te stellen: wat kan ik anders doen?, dan wordt overstappen een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Overstappen wordt succesvoller als alle betrokkenen bereid zijn om samen te zoeken naar de juiste weg en de meest optimale oplossing. 'Samen onderzoeken en leren' is het motto.

5. Voortgang op de nieuwe school: monitoren, evalueren en activiteiten eventueel bijstellen.

Als de eerste periode voorbij is en iedereen gewend is aan de nieuwe situatie en het lijkt dat de overstap succesvol is, bestaat de kans dat de aandacht verslapt. Over het algemeen kunnen we zeggen dat overstappers altijd extra in de gaten gehouden moeten worden. Hoewel de onderwijsbehoefte geen belemmering is om regulier onderwijs te volgen, zal de achterliggende beperking niet verdwijnen. Een leerling met een diagnose behoudt die diagnose. Wel kan de onderwijsbehoefte veranderen omdat de leerling ouder wordt en zich in allerlei opzichten ontwikkelt. Iedere ontwikkelingsstap en elke nieuwe gebeurtenis brengen weer nieuwe kansen en uitdagingen met zich mee. Denk aan de pubertijd, de overstap naar de bovenbouw waar bijvoorbeeld andere eisen gesteld worden aan zelfstandigheid, stages, et cetera. Dit vraagt om een constante monitor, meer dan we over het algemeen doen voor alle leerlingen. Met regelmaat zal het gesprek gaan over de onderwijsbehoefte van de leerling en de vraag of de begeleiding (nog) relevant en toereikend is.

Het succes van overstappen is sterk afhankelijk van de grondhouding van alle betrokkenen. Een positieve grondhouding betekent o.a.: neem leerlingen serieus, betrek ouders als partner. Durf met elkaar te zoeken en denk 'inclusief'. Zoveel mogelijk 'gewoon' als het kan en 'speciaal' als het moet.

4.5 Leerlingen die van arrangement moeten wisselen, dan wel dienen te verlengen

Een leerling met een arrangement in één van de stedelijke voorzieningen die een andere vorm van extra ondersteuning nodig heeft, wordt eerst besproken in de ondersteuningsstructuur van het VSO/SBO/SO/PrO/OPDC. In aanwezigheid van de orthopedagoog / psycholoog van Passend Onderwijs Almere c.q. de school (VO), de ouders en waar mogelijk ook de leerling (>12 jaar) wordt de onderwijsbehoefte verder in kaart gebracht en gekeken

welke onderwijsplek het beste past bij deze leerling. Deze procedure is verder vergelijkbaar met de toeleiding naar de arrangementen speciale voorziening binnen het PO en VO, waarbij de school een aanvraag indient bij het samenwerkingsverband.

De afdeling Toeleiding zal vanaf schooljaar 2016-2017 in toenemende mate te maken krijgen met het verlopen van een aantal TLV's. Bij de aanvraag voor verlenging van de TLV van de zittende leerlingen zijn scholen verplicht een gesprek te hebben met ouders (en de leerling > 12 jaar) alvorens een door beide (school en ouders) ondertekende verlengingsaanvraag bij de afdeling Toeleiding in te dienen.

4.6 Verhuisleerlingen

Leerlingen die vanuit een ander samenwerkingsverband naar Almere verhuizen, moeten zoveel mogelijk in Almere naar school. De ouders kunnen hun kinderen aanmelden bij de school van hun keuze en zijn vervolgens verplicht de extra ondersteuningsbehoefte van hun kind bij de school kenbaar te maken. De ouders geven dan eveneens aan of hun kind een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) heeft. De TLV (SBO, SO of VSO) afgegeven door een ander samenwerkingsverband wordt dan door de afdeling toeleiding van Passend Onderwijs Almere in overleg met de ouders overgenomen. Het samenwerkingsverband dat oorspronkelijk de TLV heeft afgegeven, blijft verantwoordelijk voor de bekostiging tot een nieuwe aanmelding nodig is. In het algemeen is dat alleen als een PO-leerling de stap maakt naar het VO (in dit geval VSO).

De middelen gaan bij verhuizing niet naar het samenwerkingsverband maar naar de (V)SO school waar de leerling is geplaatst. Het rijk zorgt voor de overdracht van deze middelen naar de betreffende school. Als deze leerling met een toelaatbaarheidsverklaring - al dan niet met extra ondersteuning- naar het regulier onderwijs gaat, is het samenwerkingsverband aan zet waar de leerling dan inmiddels woont.

De ondersteuningstoewijzing voor LWOO en PrO is landelijk geldig, net zoals in het (V)SO. Heeft een leerling van een samenwerkingsverband VO een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) voor PrO gekregen, dan kan hij hiermee ook toegelaten worden op een PrO-school in een ander samenwerkingsverband. De ondersteuningstoewijzing voor LWOO en PrO wordt bekostigd door het samenwerkingsverband waar de leerling op dat moment naar school gaat, zowel bij grensverkeer als bij verhuizing van woonplaats. Dat is nu zo en dat zal ook in de toekomst zo blijven. Met de historische budgetten waarop de budgetten LWOO en PrO van de samenwerkingsverbanden zijn gebaseerd, is in dit grensverkeer rekening gehouden.

4.7 Leerlingen afkomstig vanuit residentiële instellingen

Leerlingen afkomstig vanuit gesloten instellingen, zoals GJI en JJI blijven voor hun onderwijs en de bekostiging daarvan afhankelijk van de overheid. Deze blijven vallen onder de bijzondere bekostiging van het ministerie van OCW.

Voor leerlingen die echter afkomstig zijn uit een instelling voor gehandicaptenzorg, jeugdhulpverlening of jeugdgezondheidszorg (residentiële leerlingen) waarbij de behandeling of opvang en onderwijs vanuit één plan noodzakelijk is vanwege de aard of de duur van de behandeling (vgl. de onderwijs en ondersteuningsbehoefte van de leerling) en die op basis van de onderwijsbehoefte een arrangement nodig hebben binnen een stedelijke voorziening, kunnen een TLV aanvraag doen bij de afdeling Toeleiding. De kosten voor deze leerlingen komen in het primair onderwijs op grond van artikel 118 en 132 van de WPO respectievelijk artikel 85b en 89a van de WVO ten laste van het samenwerkingsverband behorende bij de school waar de leerling stond ingeschreven voorafgaand aan de plaatsing of door het samenwerkingsverband in de regio waar de leerling woont als de leerling voorafgaand aan de plaatsing nog niet stond ingeschreven op een school. Geregeld wordt dat, wanneer de leerling voorafgaand aan de huidige plaatsing eveneens geplaatst was op een residentiële instelling, het samenwerkingsverband dat verantwoordelijk was voor de kosten van de voorgaande plaatsing, ook verantwoordelijk blijft voor de kosten van de daaropvolgende plaatsing.

5. Arrangementen TOS (VierTaal)

De toeleiding van Almeerse leerlingen die een specifieke onderwijsbehoefte hebben op het terrein van TOS is door VierTaal, een van de vier landelijke instellingen op dit terrein, ondergebracht bij Passend Onderwijs Almere. De toeleiding verloopt op een andere wijze en er wordt geen TLV afgegeven. In dit hoofdstuk wordt dit kort beschreven.

Informatie over de toeleiding naar een TOS-arrangement kan in eerste instantie via de begeleider onderwijs verkregen worden. Daarnaast kan voor vragen rondom aanmelden of advies contact opgenomen worden met het aanmeldpunt VierTaal²⁷ Almere. Samen met een trajectbegeleider wordt gekeken wat mogelijk en nodig is. Voor daadwerkelijke aanmelding is een specifiek formulier beschikbaar.²⁸

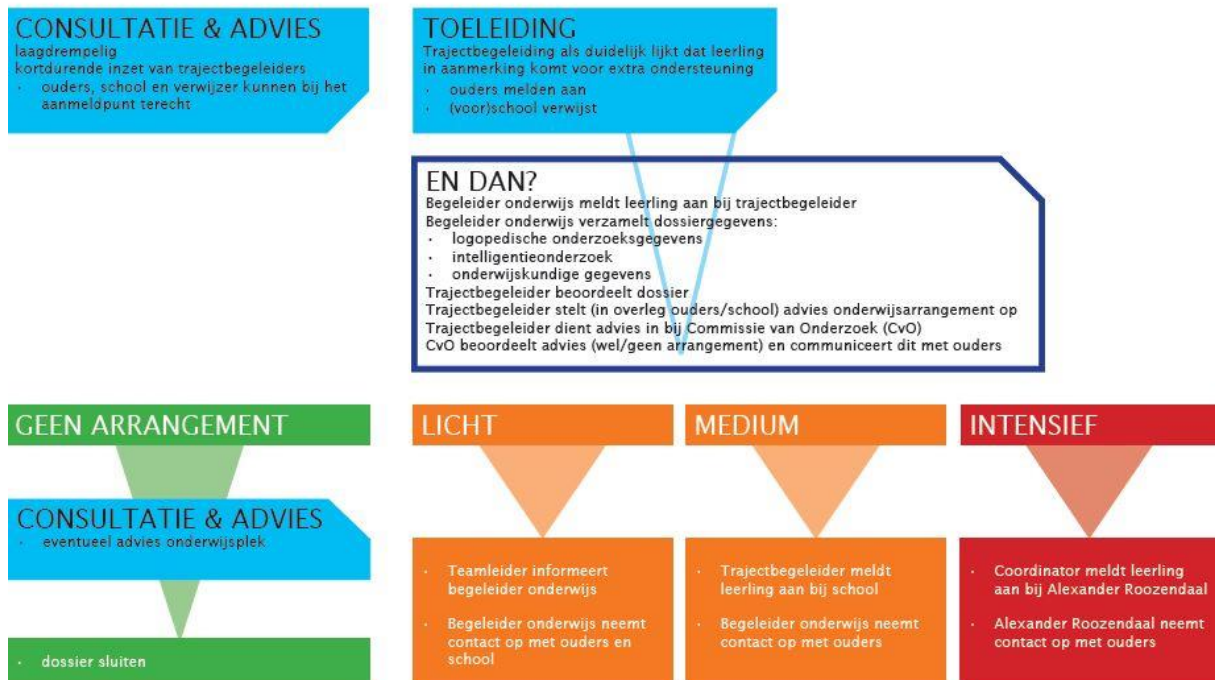
²⁷ viertaal@passendonderwijs-almere.nl

²⁸ Zie: <http://www.passendonderwijs-almere.nl/voor-scholen/communicatieve-of-auditieve-beperking/>

STROOMSCHEMA CLUSTER 2

LEERLING MET AUDITIEVE EN/OF COMMUNICATIEVE PROBLEMATIEK

In de brochure van Simea, de overkoepelende cluster 2 organisatie, worden de indicatiecriteria aangegeven zoals deze door de instellingen voor het onderwijs en de begeleiding aan auditief en/of communicatief beperkte leerlingen vanaf 1 augustus 2014 worden gehanteerd. Deze criteria worden gebruikt om te bepalen of de leerling toelaatbaar is tot de doelgroep van de instelling en gelden landelijk.

Leerlingen die behoren tot de doelgroep en in aanmerking komen voor een arrangement kunnen een licht, medium of intensief arrangement krijgen.

- Licht onderwijsarrangement: Leerlingen met een licht arrangement volgen het onderwijs op een reguliere basisschool naar keuze met ondersteuning vanuit VierTaal. De leerling heeft niet veel extra ondersteuning (meer) nodig.
- Medium onderwijsarrangement: Ondersteuning vanuit cluster 2 is vaker nodig dan bij het lichte arrangement. De leerlingen met een mediumarrangement krijgen deze ondersteuning in het reguliere basisonderwijs op drie scholen die hier binnen de school expertise hebben opgebouwd, te weten De Omnibus, De Polderhof en Het Spectrum.
Doordat binnen deze scholen meerdere leerlingen zitten met een mediumarrangement is het mogelijk om hier meer ondersteuning in te zetten.
- Intensief onderwijsarrangement: De leerling heeft extra veel ondersteuning nodig op meerdere gebieden. Een aangepast en individueel lesprogramma is nodig. De leerkracht moet pedagogische en didactische expertise hebben om de leerling met een auditieve of communicatieve beperking te kunnen ondersteunen. In Almere

volgen de leerlingen met een intensief arrangement het onderwijs op een nevenvestiging van de Alexander Roozendaalschool bij De Omnibus.

Jaarlijks wordt met school en ouders gekeken of het arrangement nog passend is.

6. Evaluatie

Binnen het kwaliteitsbeleid zijn een aantal onderdelen opgenomen omtrent het toeleiden van leerlingen naar stedelijke arrangementen extra ondersteuning. In dit hoofdstuk worden de onderdelen kort aangegeven.

1. Waardering toelaatbaarheidsoverleg (TLO) door ouders/leerling
Vanaf schooljaar 2016-2017 ontvangen de ouders binnen een maand na het overleg een korte vragenlijst m.b.t. de ervaringen. Na afloop van het schooljaar worden deze gegevens gebundeld en opgenomen in de monitor Passend Onderwijs Almere.
2. Waardering toeleiding en TLO door de PO en VO-scholen
Aan het einde van elk schooljaar ontvangen de PO en VO scholen een digitale vragenlijst m.b.t. de ervaringen met toeleiding en de gang van zaken tijdens het TLO.
3. Aan het einde van elk schooljaar worden de kwantitatieve gegevens vanuit de toelaatbaarheidsadministratie van de afdeling Toeleiding t.b.v. de monitor Passend Onderwijs Almere op een rij gezet.

Bij deze uitwerking van toeleiding is voor de periode 2016-2018 een uitvoeringsagenda opgesteld waarin de onderdelen die in het kader van toeleiding dienen te worden uitgewerkt, zijn opgenomen.

Bijlage 1: Relevante documenten t.b.v. toeleiding

De betreffende documenten die genoemd staan in deze uitwerking zijn te vinden op de website van Passend Onderwijs Almere onder scholen (PO of VO) en vervolgens kiezen voor de button rechts: documenten en formulieren (<http://www.passendonderwijs-almere.nl/voor-scholen/formulieren-documenten/>).

Het betreft achtereenvolgens:

- HGW Groeidocument (doc). Gebruikt wanneer extra ondersteuning nodig is. Het groeidocument ondersteunt het cyclische proces van het handelingsgericht werken.
- OPP (doc). Als aanvulling op het Groeidocument.
Verplicht voor:
 - leerlingen die extra ondersteuning krijgen in het regulier basis- en voortgezet onderwijs
 - leerlingen in het speciaal basisonderwijs
 - leerlingen in het (voortgezet) speciaal onderwijs
 - leerlingen in het praktijkonderwijs

Voor de toeleiding naar een arrangement stedelijke voorziening en de uiteindelijke afgifte van een TLV wordt het aanvraagformulier arrangement stedelijke voorziening TLV/TLO gebruikt.

Bijlage 2: Klachtenprocedure

De **klachtenprocedure** is verder uitgewerkt in een aantal documenten. Ook deze zijn te vinden op de website.

Zie http://www.passendonderwijs-almere.nl/external/files/POA_Klachtenprocedure

Procedure bezwaarschrift

Zie http://www.passendonderwijs-almere.nl/external/files/POA_Procedure-bezwaarschriftGOED.pdf

Geschillencommissie

Bij de Geschillencommissie passend onderwijs kunnen geschillen over bepaalde aspecten van passend onderwijs worden ingediend. De officiële naam van de Commissie is Tijdelijke geschillencommissie toelating en verwijdering. De Geschillencommissie is een landelijke geschillencommissie voor het primair onderwijs (PO), voortgezet onderwijs (VO) en (voortgezet) speciaal onderwijs ((V)SO).

Passend Onderwijs Almere is aangesloten bij: Stichting Onderwijsgeschillen.

Postadres:
Onderwijsgeschillen
Postbus 85191
3508 AD Utrecht

Telefoon: 030 - 280 95 90
Fax: 030 – 280 95 91

E-mail: info@onderwijsgeschillen.nl

Bijlage 3: Stappenplan bij de overgang PO naar VO

Stap 1: voorlopig schooladvies VO met keuze extra ondersteuning

De PO school maakt voor de leerling met een extra ondersteuningsbehoefte²⁹ een inschatting van de noodzakelijke extra ondersteuning in het VO:

- voortgezet onderwijs met een arrangement, een leerling die aangewezen is op een vorm van lichte ondersteuning in het regulier VO
- vmbo bl, kl, gl of tl met LWOO, een leerling die aangewezen is op leerweg ondersteunend onderwijs voor het behalen van een vmbo diploma.
- vmbo met lesplaats OPDC, een leerling die ingeschreven staat bij een reguliere VO school en maximaal 2 jaar orthopedagogische en/of orthodidactische ondersteuning krijgt bij lesplaats opdc, om daarna met een regulier aanbod het diploma vmbo te halen.
- praktijkonderwijs: een leerling voor wie vaststaat dat overwegend een aanbod met orthopedagogische en orthodidactische benadering nodig is en het volgen van het onderwijs in een van de leerwegen in het vmbo, al dan niet in combinatie met het volgen van LWOO of OPDC, niet zal leiden tot het behalen van een vmbo diploma
- voortgezet speciaal onderwijs (cluster 3 en 4): een leerling die vanuit zijn cognitieve en/of psychiatrische beperking aangewezen is op een zwaar en zeer speciaal ondersteuningsaanbod, waarbij ambitieus inzetten op leren een uitgangspunt is.

Bij twijfel is een tweede gemotiveerde keuze mogelijk.

Stap 2: leerlingdossier

De PO school levert uiterlijk in de vierde week na de start van het laatste schooljaar het leerlingdossier³⁰ aan, ouders kunnen hun zienswijze aangeven. Alle relevante informatie, waaronder het OPP³¹, de gegevens uit het LVS en de diagnostische verslagen, wordt door de school toegevoegd met toestemming van ouders. Voor alle leerlingen geldt dat de op functioneringsniveau afgenomen cito toetsen, liefst met een analyse, toegevoegd worden. Een volledig dossier is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de PO school en de ouders. Ouders geven, als dat mogelijk is, de naam van de VO school door waar zij hun kind aanmelden. Deze school wordt dan meteen betrokken bij het leerlingdossier. Is er nog geen naam van de VO school bekend dan wordt het dossier wel gelezen, beoordeeld en besproken. Dit gebeurt door een orthopedagoog/psycholoog van de VO school (deskundige), het samenwerkingsverband verdeelt de dossiers.

Stap 3: aanvullend onderzoek

Voor de aanvraag LWOO en PrO blijft een IQ onderzoek noodzakelijk. Het onderzoek mag niet ouder zijn dan 2 jaar op 1 maart van het schooljaar dat de leerling de school verlaat. De PO school bespreekt met de deskundige (de orthopedagoog/ psycholoog) die verbonden is aan hun school bij welke leerlingen een IQ bepaling nodig is, zodat het dossier voldoet aan de wettelijke criteria lwoo en pro. Het onderzoek wordt uitgevoerd bij de PO school. De onderzoeksresultaten worden verstuurd naar de ouders en de PO school. Het verslag wordt door de PO school toegevoegd aan het leerlingdossier overgang van PO naar VO.

²⁹ Alle schoolverlaters worden in Digidoor ingevoerd, de leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte via een andere route

³⁰ Zie: bijlage 2 Richtlijnen – punt 4 dossierstukken

³¹ Voor leerlingen die aangemeld worden voor lwoo is een OPP (ontwikkelingsperspectiefplan) niet verplicht, wel wenselijk

Het blijft in ieder geval tot 2018 verplicht om bij LWOO en PrO gebruik te maken van de vastgestelde screenings- en testinstrumenten, die jaarlijks via een ministeriële regeling worden gepubliceerd.

Stap 4: VO geeft advies en dient aanvraag in bij samenwerkingsverband Passend Onderwijs Almere

De orthopedagoog/psycholoog van de V(S)O school leest het dossier van de leerling en geeft een passend advies bij de ondersteuningsbehoefte waarbij het (voorlopige) schooladvies van de PO school meegenomen wordt. Bij vragen over het dossier en over het best passende aanbod VO, overlegt de VO school met de ouders en/of de PO school en/of met collega's van andere VO scholen. Daarnaast kan de VO school het samenwerkingsverband vragen om extra aanvullend onderzoek te doen.

De VO school beslist zelf over het advies voortgezet onderwijs met een arrangement. Soms blijkt dat de leerling ook geen extra ondersteuning meer nodig heeft.

Het advies:

- vmbo met LWOO of
- vmbo met OPDC of
- pro of
- vso of

leidt tot een aanvraag³² stedelijke voorziening voortgezet onderwijs bij de afdeling Toeleiding van het samenwerkingsverband Passend Onderwijs Almere.

Stap 5: het toelaatbaarheidsoverleg (TLO)

De aanvraag extra ondersteuning VO met de dossierstukken wordt door de afdeling Toeleiding in behandeling genomen. Bij een complete aanvraag wordt door het samenwerkingsverband Passend Onderwijs Almere een datum toelaatbaarheidsoverleg gepland, waar samen met de VO school (van aanmelding) en met de ouders, daar waar mogelijk met de leerling³³ en PO school, gesproken wordt over het meest passende aanbod. Tevens worden aandachtspunten geformuleerd en/of afspraken gemaakt over de doorgaande lijn. De getekende aanvraag met het verslag van het toelaatbaarheidsoverleg wordt door de VO school van aanmelding aangeleverd bij de afdeling Toeleiding.

Voor pro en vmbo met LWOO geldt dat de leerlingen gedurende de hele schoolloopbaan de afgesproken ondersteuning krijgen, bij lesplaats OPDC maximaal 2 jaar.

Bij het VSO wordt in principe tijdelijk³⁴ geplaatst, de termijn is afhankelijk van de ondersteuningsbehoefte van de leerling en de tijd die nodig is om de afgesproken doelen te behalen.

Stap 6: besluit extra ondersteuning VO

De afdeling Toeleiding van Passend Onderwijs Almere besluit om de toelaatbaarheidsverklaring (TLV) pro of VSO, dan wel de aanwijzing lwoo of lesplaats opdc toe te kennen. Ouders, de PO school en de VO school met passend aanbod worden schriftelijk op de hoogte gesteld van het besluit. Ouders kunnen tegen het besluit een bezwaar indienen. De bezwaarprocedure⁹ staat op de website van Passend Onderwijs Almere.

³² Zie: <http://www.passendonderwijs-almere.nl/voor-scholen/formulieren-documenten>

³³ Leerling mag bij het toelaatbaarheidsoverleg aansluiten. Dit is niet verplicht.

³⁴ Met uitzondering van de ernstig meervoudig beperkte leerlingen. Zij hebben gedurende de hele schoolloopbaan recht op een TLV.

Bijlage 4 : Begrippen

Arrangement	Extra onderwijsondersteuning op maat, met inzet van (bovenschoolse) voorzieningen, expertise en financiën. Een arrangement kan variëren van licht curatief en tijdelijke van aard tot intensief en langdurend of structureel van aard zijn. Een onderwijs- en zorgarrangement betreft altijd een samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulpverlening.
Arrangeren	Het proces waarin de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte van het kind (en de leerkracht/de docent) afgestemd wordt op een passend onderwijs- en ondersteuningsaanbod (inclusief jeugdzorg)
Basisondersteuning	Het door het samenwerkingsverband afgesproken geheel van preventieve en licht curatieve interventies die binnen de ondersteuningsstructuur van de school- eventueel samen met ketenpartners- planmatig en op een overeengekomen kwaliteitsniveau worden uitgevoerd.
Extra ondersteuning	Alle vormen van onderwijsondersteuning die de basisondersteuning overstijgen. Binnen 'extra ondersteuning' kunnen verschillende typeringen voor het aanbod worden gebruikt. Wij maken binnen extra ondersteuning in: <ul style="list-style-type: none">- Lichte ondersteuning (speciaal basisonderwijs, Praktijkonderwijs, OPDC)- Zware ondersteuning (Ondersteuningsarrangementen in de categorieën (laag, midden, hoog)
OPP	Het ontwikkelingsperspectiefplan is een document dat de school na overleg met de ouders vaststelt over leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. In het oude systeem was er een handelingsplan voor leerlingen met een rugzakje of in het speciaal onderwijs. Dat wordt nu vervangen door het OPP
Schoolondersteuningsprofiel	De door het samenwerkingsverband vastgestelde omschrijving van de basisondersteuning en de eventuele extra ondersteuning die een individuele school, eventueel in samenwerking met ketenpartners, biedt.
TLO	Toelaatbaarheidsoverleg dat wordt georganiseerd op en door een PO dan wel VO-school
Toeleiding	Het verwijzen naar een onderwijsvoorziening of arrangement dat de leerling extra ondersteuning kan bieden

Zorgplicht

Met de komst van passend onderwijs krijgen schoolbesturen zorgplicht. Dit houdt in dat ze verplicht zijn om een passende onderwijsplek te vinden voor leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte.